

Vreemde, ongrijpbaar anders.

Denkend aan het tekstfragment van de profeet Jesaja: 'Uit de stronk van Isaï schiet een loot op, een twijg uit zijn wortels komt tot bloei', viel mij een Sinterklaasliedje in. Hoe kan het anders in deze koude en vroeg donker wordende tijd. Hij is er weer en terecht vergezeld van veelkleurige helpsters en helpers, zodat hopelijk niemand zich apart gezet en gediscrimineerd zal voelen. Zijn intocht is het startsein van verwachting. Wat zal ons dit jaar worden gegeven en ondertussen doen de winkeliers goede zaken. Een stem begint te zingen: 'Hoorst wie klopt daar kinderen (2x). Hoorst wie klopt daar zachtjes tegen 't raam. 'T Is een vreemde zeker, die verdwaalt is zeker,'k zal eens vragen naar zijn naam, Sint Nikolaas.....brengt ons vanavond een bezoek en strooit al wat lekkers in één of andere hoek.'

Iemand, een volwassene, roept de kinderen die opgaan in hun spel op om te luisteren. Het is donker buiten en er wordt zachtjes geklopt. Wie zal die vreemde zijn? Ik zal vragen naar zijn naam, wie hij is, wat heeft hij nodig? En dan valt de naam van Sint Nicolaas die een ruimte vol lekkers opent. Die vreemdeling is de langverwachte. Een bisschop uit het Turkse Myra die in het begin van de vierde eeuw (270-340) leefde en drie huwbare dochters van een arme vader met het geld van de zondagse collecte als bruidsschat redde van een triest leven in een bordeel. En hij bevrijdde drie kinderen uit het pekelt van een boze herbergier en een schip in nood deed hij veilig de haven bereiken. En zoveel meer. Daarom is hij de patroon van de zeelieden geworden en staat er in elke havenstad een Nicolaaskerk. Een heilige die tot de verbeelding sprak, een mens die Gods licht weerkaatste in daden van liefde en bevrijding. Deze mens van lang geleden staat elk jaar op in een heilig spel dat wij met elkaar vieren en die van ons mensen maakt die kunnen ontvangen en gul worden. Als je het verhaal toelaat.

En daar zit een boeiend probleem. Bijna iedereen met wie je over dit feest praat, bewaart een warme herinnering aan de tijd dat je er nog in geloofde. Kinderen gaan er helemaal in op en dat betekent dat de volwassenen het spel goed spelen. Maar dan komt de dag, vaak rond het negende levensjaar, dat een kind het niet meer gelooft. Het geheim wordt doorzien. Weten hoe het zit, doet het mysterie in rook op gaan. En dan gaan er meestal in korte tijd daarna nog twee andere levensgeheimen ten onder. Dat een kind niet uit de hemel via de ooievaar komt en dat God ook niet bestaat, want niemand heeft hem ooit gezien en alles wat er is, onze hele planeet, ons stipje in het oneindige heelal, komt uit de oerknal of misschien uit een zachte botsing zoals de wetenschap kan verklaren. En dan ontstaat de wonderlijke situatie dat je niet langer in Sinterklaas gelooft, maar hem wel doet of viert met speelse rijmen en verrassende knutselwerken en goed gekozen cadeau's. Een gezellige avond waarop we even Sinterklaas voor een ander worden en er niet in geloven, of toch wel? Hoe het ook zij, kinderen houden je bij het spel en zelfs in het woonzorgcentrum voor ouderen komt de Sint langs en dan geloven we het weer, voor even. Ons verstand dat wil begrijpen, dat houdt van feiten en verklaringen, ligt overhoop met ons hart dat houdt van verhalen en ontroeringen en zoekt naar zin en betekenis. Het kind in ons dat wil spelen en genieten, wordt tot de orde geroepen door de volwassene in ons die met verstand van zaken de

wereld wil ordenen en produceren. Hoe kunnen hoofd en hart, weten en geloven, denken en verwonderen weer vrienden worden en geen vreemden voor elkaar?

En nu terug naar het visioen van Jesaja over die twijg die opschiet uit een omgehakte boom. Wat heeft dat te maken met ons vreemde geloof in Sinterklaas? In beide verhalen komt een ander, een vreemde, naar ons toe en geeft ons iets, dat een nieuw begin opent. Jesaja krijgt zijn visioen als het land door Assyrie de grote buurman is ingenomen en verwoest. Dit is het einde van hun bestaan. De tempel is verwoest, de gemeenschap verscheurd en velen als ballingen weggevoerd. De band met God, de Bron, het heilig verbond is verbroken. Duisternis. Het volk kan niets meer. En in die situatie, als mensen en land zijn als een afgehakte boom, dood dus, krijgt de profeet een visioen, een inzien, dat God terugkeert in een twijg, in een nieuwe zoon van Isai, een nieuwe David op wie de Geest van de Levende rust, een Gezalfde, Messias. God, de Levende, wekt uit de dood deze gezalfde op. Dit vraagt van de profeet en zij die naar hem luisteren dat ze iets volkomen nieuws en vreemds toelaten en op zich in laten werken. Iets ongelooflijks serieus nemen en daar hun vertrouwen op stellen. Geloven is met je verstand en je hart en je ziel voor iets buigen dat je vreemd is en tegelijk diep aanspreekt, een nog nooit gevoeld verlangen openbaart en bloot legt. Geloven is een ontmoeting met het Heilige dat fascineert, aantrekt én doet huiveren van eerbied. Het is deel krijgen aan de geest, de levensadem van God, die je van binnenuit bezielt met eerbied. Een heilige ruimte betreden waarin de Vreemde Ander tot je kan spreken. God heb je nooit. Is niet te vangen in onze theorie. Is niet de zekerheid als een privébezit. De mens is van God. En God is de Komende. Ik ben van die ander die mij opent voor mijn medemensen en de aarde en mij bevrijdt uit de dodelijke gevangenis van mijn ik. Zijn bewarende gerechtigheid en zijn trouw worden mijn trouw en gerechtigheid als een gordel om mijn heupen.

Als een vreemdeling die zachtjes klopt op onze deur, zo gaat Jezus, de Gezalfde, de Messias, rond in onze wereld, in ons bestaan. Wie durft zijn veilige en vertrouwde wereld open te doen en de ontmoeting aan te gaan? Jesaja vertelt ons dat er geen wolf, panter, leeuw, beer of slang voor de deur staat, maar dat er een nieuwe wereld op aanbreken staat, dat het paradijs van verbondenheid eraan komt hier op aarde. En hoe ziet dat eruit? Koe en beer grazen samen, leeuw en rund eten beide stro, bij het hol van de adder speelt een zuigeling. Het kennen van de Levende vervult de aarde. Het sterke buigt voor het kwetsbare, tegenpolen omarmen elkaar in vriendschap. Zou dat advent zijn: stil worden, stilstaan en luisteren en dan die zachte kloep op je deur horen en die vreemdeling vragen naar zijn naam. En dan durven antwoorden: Hier ben ik ...voor jou.

André Wesche.

Gelezen: Jesaja 11,1-10